

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Министарство комуникација и транспорта
Дирекција за цивилно ваздухопловство

А

С

Д

Ж

В

**ПРАВИЛНИК О СПАСИЛАЧКО-
ВАТРОГАСНОЈ СЛУЖБИ НА
АЕРОДРОМУ**

Датум: 8. јун 2007. године
Референтни број: 02-02-2-504-1/07
Језик: српски

На основу члана 16. и члана 61. став 1. Закона о управи ("Службени гласник БиХ", број 32/02), члана 6. став 1. и члана 14. Закона о ваздухопловству Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 2/04), генерални директор Дирекције за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине доноси

ПРАВИЛНИК

О СПАСИЛАЧКО-ВАТРОГАСНОЈ СЛУЖБИ НА АЕРОДРОМУ

ДИО ПРВИ - УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Члан 1.

(Предмет)

Овим Правилником прописује се: организација спасилачко-ватрогасне службе, начин одређивања ватрогасне категорије, особље ватрогасне службе и услови које морају испуњавати лица за обављање послова, средства, опрема, просторије, уређаји и инсталације за рад службе, превентивне мјере заштите од пожара и поступаци спасилачко-ватрогасне службе у случају опасности на аеродрому.

Члан 2.

(Улога службе)

Спасилачко-ватрогасна служба на аеродрому има сљедећу улогу:

- a) предузимање превентивних мјера заштите од пожара;
- b) спашавање путника, чланова посаде ваздухоплова и материјалних добара у случају пожара и несреће ваздухоплова;
- c) спашавање у случају других незгода на аеродрому.

Члан 3.

(Обавезе оператора аеродрома)

Оператор аеродрома, дужан је да организује спасилачко-ватрогасну службу на начин који обезбјеђује спровођење превентивних мјера за заштиту од пожара и да обезбиједи:

- a) правилну организацију, састав, опремљеност и смештај спасилачко-ватрогасне службе;
- b) мјеста за снабдијевање водом за гашење пожара;
- c) систем веза између ватрогасне службе и других служби на аеродрому, посебно са службом контроле летења и територијалном ватрогасном јединицом;
- d) правилну локацију опреме и средстава за заштиту од пожара;
- e) мрежу приступних путева за цијели рејон аеродрома;
- f) одређивање и опремање полигона у рејону аеродрома за извођење практичних вјежби;
- g) постављање покривача од пјене на полетно-слетној стази;
- h) ефикасно интервенисање особља спасилачко-ватрогасне службе у ванредним ситуацијама на аеродрому.

Члан 4.

(Организовање спасилачко-ватрогасне службе)

Оператор аеродрома, спасилачко-ватрогасну службу на аеродрому може организовати:

- a) са опремом, средствима и запосленим особљем у свом организационом саставу;

б) са опремом, средствима и помоћним ватрогасним особљем у свом органском саставу и ангажовањем професионалног ватрогасног особља из организације чије је особље оспособљено за обављање послова спасилачко-ватрогасне службе на аеродрому;

с) ангажовањем организације која испуњава услове за потпуно или дјелимично обављање спасилачко-ватрогасних послова на аеродрому.

ДИО ДРУГИ - АЕРОДРОМСКА СПАСИЛАЧКО- ВАТРОГАСНА КАТЕГОРИЈА

Члан 5.

(Утврђивање спасилачко-ватрогасне категорије аеродрома)

- (1) Састав и опремљеност спасилачко-ватрогасне службе на аеродрому одређује се на основу ватрогасно-спасилачке категорије аеродрома.
- (2) Категорија спасилачко-ватрогасне службе на аеродрому одређује се према табели број један.
- (3) Утврђивање спасилачко-ватрогасне категорије аеродрома, односно нивоа заштите која мора бити обезбијеђена на аеродрому, одређује се на основу дужине ваздухоплова и ширина трупа највећег ваздухоплова који користи аеродром.
- (4) Ако је ширина трупа највећег ваздухоплова већа у односу на дужину ваздухоплова према одређеној категорији, тада аеродром спада у једну категорију више од оне према дужини трупа.

Таблица бр. 1. Аеродромска спасилачка и ватрогасна категорија

Аеродромска спасилачка и ватрогасна категорија	Укупна дужина ваздухоплова (м)	Највећа ширина трупа (м)
1	0 до 9 (не укључујући 9)	2
2	9 до 12 (не укључујући 12)	2
3	12 до 18 (не укључујући 18)	3
4	18 до 24 (не укључујући 24)	4
5	24 до 28 (не укључујући 28)	4
6	28 до 39 (не укључујући 39)	5
7	39 до 49 (не укључујући 49)	5
8	49 до 61 (не укључујући 61)	7
9	61 до 76 (не укључујући 76)	7
10	76 до 90 (не укључујући 90)	8

ДИО ТРЕЋИ - ОСОБЉЕ СПАСИЛАЧКО-ВАТРОГАСНЕ СЛУЖБЕ**Члан 6.****(Састав спасилачко-ватрогасне службе)**

- (1) Састав спасилачко-ватрогасне службе на аеродрому утврђује се на основу ватрогасне категорије аеродрома.
- (2) Број професионалног и помоћног особља спасилачко-ватрогасне службе и спасилачко-ватрогасне опреме и средстава за вријеме операција на аеродрому, мора омогућити ефикасну ватрогасну интервенцију и спашавање посаде и путника из ваздухоплова у случају пожара и незгода на аеродрому.
- (3) Организација спасилачко-ватрогасне службе мора да обезбиједи испуњење основних захтјева и норми за успјешну интервенцију гашења пожара и спашавања.
- (4) Особље спасилачко-ватрогасне службе у ваздушној луци треба да чине:
 - a) руководилац спасилачко-ватрогасне службе;
 - b) командир јединице;
 - c) дежурни телефониста;
 - d) професионални ватрогасци;
 - e) посебно обучено особље - помоћни ватрогасци.

Члан 7.**(Општи услови за обављање спасилачко-ватрогасних послова)**

- (1) Спасилачко-ватрогасном службом на аеродрому, може руководити особа која има:
 - a) вишу или високу стручну спрему;
 - b) положен одговарајући испит;
 - c) потврду о обучености;
 - d) најмање годину дана рада под надзором у руковођењу службом.
- (2) Спасилачко-ватрогасном јединицом на аеродрому, може руководити особа која има:
 - a) најмање средњу стручну спрему техничког смјера, ватрогасни техничар;
 - b) положен одговарајући испит;
 - c) потврду о обучености;
 - d) најмање двије године рада под надзором у руковођењу јединицом.
- (3) Послове професионалног ватрогасца у спасилачко-ватрогасној јединици на аеродрому, може обављати особа која има:
 - a) стручну спрему квалификованог ватрогасца уз испуњавање осталих законских одредби;
 - b) завршену обуку за обављање послова професионалног ватрогасца;

-
- c) положен испит;
 - d) потврду о обучености.
- (4) Помоћне послове, помоћног ватрогасца у спасилачко-ватрогасној јединици на аеродрому, може обављати особа која има:
- a) најмање стручну спрему квалификованог радника;
 - b) завршену обуку за обављање послова помоћног ватрогасца;
 - c) положен испит;
 - d) потврду о обучености.
- (5) Возач ватрогасног возила је професионални ватрогасац који има возачку дозволу најмање "Ц" категорије.

Члан 8.

(Руковођење спасилачко-ватрогасном службом)

Спасилачко-ватрогасна служба на аеродромима од пете до десете спасилачко-ватрогасне категорије мора имати руководиоца ватрогасне службе и командира ватрогасне јединице.

Члан 9.

(Руководилац спасилачко-ватрогасне службе)

- (1) Основне дужности руководиоца спасилачко-ватрогасне службе су да:
- a) планира, организује и усаглашава рад службе на аеродрому;
 - b) одлучује и руководи о акцији гашења пожара и спашавања.
- (2) За вријеме руковођења акцијом гашења пожара и спашавања, руководилац одлучује самостално и нико нема право да му се мијеша у рад током акције гашења пожара и спашавања, нити да мијења његова наређења, осим надлежног по рангу старијег руководиоца који може преузети команду, а тиме и сву одговорност за даље гашење пожар и спашавање.

Члан 10.

(Командир спасилачко-ватрогасне јединице)

Основне дужности командира спасилачко-ватрогасне јединице су:

- a) да оперативно руководи јединицом;
- b) одговоран је за рад јединице, њену оспособљеност и готовост;
- c) у одсутности руководиоца службе преузима руковођење службом;
- d) обавља и све друге послове прописане правилником о унутрашњој организацији ватрогасне службе.

Члан 11.

(Дежурни телефониста)

Дежурни телефониста, је професионални ватрогасац који стално или као дежурни јединице обавља послове дежурног телефонисте и за вријеме отворености аеродрома представља спону између:

- a) аеродромске контроле летења;

- b) руководиоца спасилачко-ватрогасне службе и акције гашења пожара и спашавања;
- c) аеродромских служби које се ангажују на интервенцији;
- d) ватрогасних јединица које су одређене да пружају помоћ у случају ванредне ситуације.

Члан 12.

(Професионални ватрогасац)

Основне дужности професионалног ватрогасца су:

- a) спашавање путника, чланова посаде ваздухоплова, ваздухоплова и других материјалних добара;
- b) гашење пожара уз употребу ватрогасне технике, уређаја, справа, опреме и средстава за гашење;
- c) одржавање и периодично испитивање ватрогасне технике, уређаја, справа, опреме и средстава за гашење.

Члан 13.

(Обучено особље - помоћни ватрогасац)

Обучено особље - помоћни ватрогасац на аеродрому, чине запослени радници аеродрома који за вријеме отворености аеродрома обављају друге послове, а по потреби, у ванредним ситуацијама на аеродрому, укључују се у састав спасилачко-ватрогасне службе и пружа помоћ професионалним ватрогасцима у гашењу пожара и спашавању.

Члан 14.

(Број спасилачко-ватрогасног особља према ватрогасној категорији)

- (1) За вријеме отворености аеродрома за саобраћај, а зависно од ватрогасне категорије, на аеродрому се мора налазити одређен број професионалног и помоћног ватрогасног особља.
- (2) Минималан број спасилачко-ватрогасног особља у свакој смијени одређује се према табlici број два.
- (3) У ватрогасном возилу поред возача, потребно је да буде присутан најмање један професионални ватрогасац

Таблица бр. 2. *Особље спасилачко-ватрогасне службе према ватрогасној категорији аеродрома*

Аеродромска спасилачка и ватрогасна категорија	Професионални ватрогасци	Обучено особље - помоћни ватрогасци
1	-	1
2	-	2
3	1 (уједно возач)	3
4	2 (уједно возачи)	3
5	5 (од чега 2 возача)	4

6	7 (од чега 3 возача)	4
7	9 (од чега 3 возача)	8
8	12 (од чега 3 возача)	8
9	14 (од чега 4 возача)	12
10	16 (од чега 4 возача)	14

Члан 15.

(Стручно оспособљавање особља спасилачко-ватрогасне службе)

- (1) Спасилачко-ватрогасно особље мора бити стручно обучено за обављање послова гашења пожара и спашавање на дјелотворан начин.
- (2) Обучено особље мора судјеловати у ватрогасним вјежбама са правом ватром, укључујући и пожаре горива под притиском, а у складу са:
- типовима ваздухоплова који користе аеродром;
 - врстом пожара и спашавања;
 - ватрогасном опремом која се користи на аеродрому.
- (3) Стручно оспособљавање особља мора се проводити у овлаштеним центрима за обуку на аеродрому или овлаштеним организацијама, а према Правилнику и Програму за стручно оспособљавање и провјеравање особља које обавља послове од значаја за сигурност зрачне пловидбе на аеродрому.

ДИО ЧЕТВРТИ - ВАТРОГАСНА ВОЗИЛА, СРЕДСТВА ЗА ГАШЕЊЕ ПОЖАРА И ОПРЕМА ЗА СПАШАВАЊЕ У ВАЗДУШНОЈ ЛУЦИ

Члан 16.

(Број и врста спасилачко-ватрогасних возила)

- (1) Број и врста спасилачко-ватрогасних возила утврђује се према аеродромској спасилачко-ватрогасној категорији.
- (2) Минималан број и врста ватрогасних возила одређује се према табlici број 3.

Таблица бр. 3. Минималан број и врста ватрогасних возила на аеродрому

Аеродромска спасилачка и ватрогасна категорија	Возило за брзе интервенција	Главно возило
1	-	-
2	-	-
3	-	1

4	-	1
5	-	1
6	1	1
7	1	1
8	1	2
9	1	2
10	1	2

Члан 17.

(Техничке карактеристике возила за брзе интервенције)

Ватрогасно возило за брзу интервенцију мора испуњавати следеће техничке карактеристике:

- a) погон на сва четири точка, максималну брзину кретања од 105 км/х;
- b) постизање брзине кретања од 80 км/х, под пуним оптерећењем за 25 секунди;
- c) добру покретљивост и мали радијус окретања;
- d) могућност кретања ван путева;
- e) уграђен резервоар за воду капацитета од 1200 литара;
- f) уграђену центрифугалну пумпу капацитета 1.200 до 1.600 л/мин, са притиском од 40 бара.

Члан 18.

(Техничке карактеристике главног ватрогасног возила)

Главно ватрогасно возило, мора испуњавати следеће техничке карактеристике:

- a) погон на сва четири точка;
- b) максималну брзину кретања од 100 км/х;
- c) постизање брзине кретања од 80 км/х, под пуним оптерећењем, за 40 секунди;
- d) заустављање при брзини од 32 км/х под пуним оптерећењем, на растојању од 12 метара;
- e) ношење најмање 5 000 литара воде и 800 литара пјенила;
- f) добру покретљивост и мали радијус окретања;
- g) могућност кретања ван путева.

Члан 19.

(Средства за гашење пожара)

- (1) На аеродрому требају бити обезбијеђена основна и допунска (комплементарна) средства за гашење пожара.
- (2) Основна средства за гашење пожара су:

- a) пјена која задовољава учинковитост нивоа " А " (када се користи протеинска пјенило)
- b) пјена која задовољава учинковитост нивоа " Б " (када се користи синтетичко пјенило)
- c) комбинација ових средстава.
- (3) Основна средства за гашење пожара на аеродромима од прве до треће категорије требају задовољити минималну учинковитост нивоа " Б ".
- (4) Допунско средство за гашење пожара је суви хемијски прашак, одговарајући за гашење хидрокарбонских ватри.
- (5) При одабиру сувог хемијског прахака за кориштење са пјеном мора се водити рачуна о њиховој међусобној компатибилности.

Члан 20.

(Количина средстава за гашење пожара)

- (1) Минимална количина средстава за гашење пожара која се мора налазити на ватрогасним возилима условљена је ватрогасном категоријом и мора бити у складу са таблицом број четири.

Таблица бр. 4. Минималне количине средстава за гашење пожара

Аеродромска ватрогасна категорија	Основна средства за гашење пожара				Допунско средство за гашење пожара
	Протеинска пјена (ниво учинковитости " А ")		Синтетичка пјена (ниво учинковитости " Б ")		Суви хемијски прашак
	Вода (л/мин)	Раствор пјене - Брзина избацивања (л/мин)	Вода (л/мин)	Раствор пјене - брзина избацивања (л/мин)	
1	350	350	230	230	45
2	1000	800	670	550	90
3	1800	1300	1200	900	135
4	3600	2600	2400	1800	135
5	8100	4500	5400	3000	180
6	11800	6000	7900	4000	225
7	18200	7900	12100	5300	225
8	27300	10800	18200	7200	450
9	36400	13500	24300	9000	450

10	48200	16600	32300	11200	450
----	-------	-------	-------	-------	-----

(2) Количина средстава из таблице број 4. може се измијенити према сљедећем:

a) за категорије аеродрома један и два, 100% воде може се замијенити допунским средством за гашење пожара;

b) за категорије аеродрома од три до десет, ако се користи пјена која задовољава ниво учинковитости "А", до 30% воде може се замијенити допунским средством за гашење пожара;

c) Код замјене средстава за гашење пожара користи се сљедећи еквивалент:

1) 1 кг допунског средства = 1 литар воде за производњу пјене нивоа учинковитости "А"

2) 1 кг допунског средства = 0,66 литара воде за производњу пјене нивоа учинковитости "Б".

Члан 21.

(Резервна средства за гашење пожара)

Аеродроми морају бити снабдијевени и резервним средствима за гашење пожара, које обезбјеђују најмање два узастопна пуњења ватрогасних возила за одређену ватрогасну категорију аеродрома.

Члан 22.

(Опрема за спашавање)

(1) Аеродроми морају бити снабдијевени опремом за спашавање чија врста и број зависе од ватрогасне категорије аеродрома.

(2) Садржај опреме за спашавање дат је у таблицу број пет.

(3) Опрема за спашавање превози се постојећим ватрогасним возилима, контејнерским начином или у посебном возилу.

(4) Једно од возила мора имати уграђено витло са челичним ужетом пречника 15 мм, дужине 50 мм са одговарајућом куком на крају.

(5) Ватрогасна опрема и средства за гашење пожара морају бити у исправном стању и могу се користити само у сврхе за које су намењени.

Таблица бр. 5. Опрема за спашавање

Редни број	Назив опреме за спасавање	Аеродромска спасилачка и противпожарна категорија			
		1 - 2	3 - 5	6 - 7	8 - 10
1	Моторна кружна преносна тестера за резање метала, пречника мин. 30 цм	-	1	2	3
2	Електрична тестера за резања метала	-	-	1	1

3	Хидрауличне маказе за резање метала	-	-	1	1
4	Ручне маказе за сјечење метала	1	1	2	2
5	Алат за разваљивање	-	1	2	2
6	Спасилачко- ватрогасна велика сјекира	-	1	2	3
7	Спасилачко- ватрогасна мала сјекира	1	2	2	3
8	Челичне полуге	1	1	2	3
9	Чекић тешки	-	1	2	2
10	Крамп	2	2	4	4
11	Лопате	2	2	4	4
12	Гарнитура виљушкатастих и окастих кључева од 8 до 32 мм	-	-	1	1
13	Хидраулична аутомаска дизалица од 15 т.	-	-	2	2
14	Механичка дизалица од 10 т.	-	1	2	2
15	Челична сајла 15мм, дужине 15м	1	1	-	-
16	Челична сајла 15 мм, дужине 30м	-	-	1	1
17	Изолациони апарат за дисање на компримирани зрак	-	2	3	4
18	Резервне боце за изолациони апарат	-	2	3	4
19	Апарат за мјерење концентрације експлозивних пара и гасова	-	1	1	2

20	Преносни електрични агрегат од 2.5 до 5kW, 220 - 380 V	-	-	1	1
21	Рефлектор од 1000 W са каблом дужине 50 м (само за ноћно летење)	2	3	4	4
22	Љестве растегаче од 6,5 м	-	1	1	1
23	Љестве на склапање од 2,5 м	1	1	1	1
24	Заштитно одијело за улазак у запаљен ваздухоплов	1	2	10	10
25	Санитетски комплет	1	2	2	2
26	Вентилатор за хлађење стајног трапа и одимљавање	-	1	2	2

Члан 23.

(Рад аеродрома после времена отворености)

(1) Ако је ваздушна лука отворена после прописаног времена отворености, због сигурности зрачне пловидбе или обављање послова прихвата и отпреме поштарских и посебних мањих ваздухоплова, ваздушна лука мора имати минимални број ватрогасних возила и опреме за гашење пожара и минималан број особља.

(2) Минимални број особља ватрогасне службе чини:

- a) пет професионалних ватрогасаца од којих су двојица возачи ватрогасних возила;
- b) четири помоћна ватрогасца обучена за гашење пожара.

ДИО ПЕТИ - СРЕДСТВА ЗА ГАШЕЊЕ ПОЖАРА И СПАСИЛАЧКА ОПРЕМА НА ЛЕТИЛИШТУ И ХЕЛИДРОМУ

Члан 24.

(Средства за гашење пожара на летишту)

(1) Средства за гашење пожара на летишту, треба минимално да задовоље ватрогасну категорију један и два.

(2) Утврђују се за свако летиште посебно, зависно од:

- a) врсте и броја летјелица на летишту;
- b) интензитета операција на летишту;

- c) услова за рад и смјештај летјелица и опреме.
- (3) Средства за гашење пожара на летишту минимално треба да се састоје од:
- a) два противпожарна апарата по 12 кг сувог праха;
- b) два противпожарна апарата по 6 кг сувог праха;
- c) препоручује се један противпожарни апарат са 250кг сувог праха;
- (4) Средствима за гашење пожара на летишту треба да руководи минимално једна особа, која је стручно оспособљена за гашење пожара и одржавање опреме.

Члан 25.

(Спасилачка опрема на летишту)

- (1) Спасилачка опрема на летишту минимално треба да садржи:
- a) ватрогасну малу сјекиру;
- b) маказе за сјечење лима;
- c) шиљати нож;
- d) ручну пилу за метал (бонсек) са шест резервних плата;
- e) маказе за метал;
- f) алат за разваљивање (кљешта, чекић, полуга, комплет кључева и др.);
- g) ватрогасни покривач за гашење;
- h) два пара заштитних рукавица од ватроотпорног материјала;
- i) два крампа и двије лопате;
- j) челичну сајлу промјера 15мм и дужине 30м;
- k) рефлектор од 1.000W са каблом дужине 50 м, ако се летиште користи ноћу.
- (2) За вријеме летења опрема се треба налазити на лакој приколици или у возилу, уколико летиште не располаже ватрогасним возилом.
- (3) За обимније ватрогасно спасилачке акције летиште се треба ослањати на локалне територијалне ватрогасне спасилачке јединице и медицинске установе, које се ангажују у складу са Планом за ванредне ситуације на летишту.

Члан 26.

(Средства за гашење пожара на хелидрому)

- (1) Минимална количина средстава за гашење пожара на хелидрому одређује се према ватрогасној категорији хелидрома, а према табlici број шест и седам.

Таблица број 6. Минимална количина средстава за гашење пожара на хелидрому на земљи

Категорија хелидрома	Дужина хеликоптера (м)	Пјена нивоа "Б"	Допунска средства	
		Вода	Раствор	

		(литри)	пјене(л/мин)	Прах (кг)
X 1	до 15	500	250	23
X 2	од 15 до 24	1000	500	45
X 3	Преко 24	1600	800	90

Таблица број 7. Минимална количина средстава за гашење пожара на хелидрому на објекту

Категорија хелидрома	Дужина хеликоптера (м)	Пјена нивоа "Б"		
		Вода (литри)	Раствор пјене(л/мин)	Прах (кг)
X 1	до15	2500	250	45
X 2	од 15 до 24	5000	500	45
X 3	преко 24	8000	800	45

(2) Резерве воде за хелидром који је лоциран на неком објекту не мора се обезбиједити ако постоји у близини одговарајући систем воде под притиском који може да обезбиједи потребну брзину пражњења.

(3) На хелидрому X1 који је лоциран на неком објекту потребно је обезбиједити најмање једно цријево са млазницом и међумјешалицом која ће дати пјену капацитета 250 л/мин.

(4) На хелидромима X2 и X3, потребно је обезбиједити најмање два бацача воде-пјене при чему сваки треба имати брзину пражњења од 500 л/мин, односно, 800 л/мин.

(5) Средствима за гашење пожара на хелидрому треба да руководи минимално једна особа, која је стручно оспособљена за гашење пожара и одржавање опреме.

Члан 27.

(Спасилачка опрема на хелидрому)

(1) На хелидрому се мора налазити минимално следећа опрема за спашавање:

- a) ручне маказе за сјечење метала;
- b) двије велике ватрогасне сјекире;
- c) двије челичне полуге;
- d) алат за разваљивање;
- e) два крампа;
- f) двије спасилачке ватрогасне сјекире.

(2) За вријеме летења опрема се треба налазити на лакој приколици или у возилу, уколико хелидром не располаже ватрогасним возилом.

(3) За обимније ватрогасно спасилачке акције хелидром се треба ослањати на локалне територијалне ватрогасне спасилачке јединице и медицинске установе, које се ангажују у складу са Планом за ванредне ситуације на хелидрому.

ДИО ШЕСТИ - ПРОСТОРИЈЕ, УРЕЂАЈИ И ИНСТАЛАЦИЈЕ СПАСИЛАЧКО-ВАТРОГАСНЕ СЛУЖБЕ

Члан 28.

(Просторије спасилачко-ватрогасне службе)

(1) Просторије спасилачко-ватрогасне службе на аеродрому морају обезбиједити:

а) нормалан рад и функционисање службе; морају бити лоциране у зони аеродрома тако да обезбиједи прописано вријеме интервенције; ватрогасна возила морају имати директан и слободан приступ на полетно - слетну стазу, платформу, аеродромске објекте и друге маневарске површине; морају да обезбиједи несметано маневрисање ватрогасних возила.

(2) Просторије ватрогасне службе на зрачном пристаништу састоје се најмање од:

- а) гараже за ватрогасна и техничка возила;
- б) магацина за резервне дијелове и средства за гашење пожара;
- с) просторије за смјештај ватрогасног особља и
- д) осматрачког мјеста, организовано као издвојено или у саставу контроле летења.

(3) Детаљна упутства о садржају и распореду просторија спасилачко-ватрогасне службе дата су у ИСАО документу Airport Manual Service part one - Rescue and Fire Fighting.

Члан 29.

(Гараже за ватрогасна возила)

(1) Гараже спасилачко-ватрогасне службе у ваздушном пристаништу морају испуњавати сљедеће услове:

- а) врата гараже морају бити постављена према платформи аеродрома, односно маневарским површинама;
- б) гаража мора имати обезбијеђен систем гријања, при чему температура у гаражи зими мора бити најмање 7°C. Ако се ова температура не може постићи, ватрогасна возила са водом морају имати уграђене електричне гријаче за загријавање воде;
- с) возила морају имати исправљач и прикључак за пуњење акумулатора на возилима.

(2) Корисна површина гараже мора одговарати условима за смештај ватрогасних и техничких возила, а простор испред гараже мора бити стално слободан.

Члан 30.

(Систем комуницирања и аларма)

Просторије спасилачко-ватрогасне службе морају бити прикључене на систем резервног напајања електричном енергијом и мора постојати ефикасан систем комуникације и аларма који подразумијева:

- a) директну телефонску везу са контролом летења како би се омогућило брзо распоређивање возила у ванредним ситуацијама;
- b) двосмјерну радио везу између контроле летења, ватрогасне станице на аеродрому и ватрогасних возила, тако да се током кретања возила могу обављати сви неопходни договори;
- c) телефонску везу са службама на аеродрому и територијалним ватрогасним јединицама;
- d) примопредајну радио-станицу;
- e) радио-уређаје за везу са свим ватрогасним возилима;
- f) стабилно изграђени систем за узбуну и унутрашњи алармни систем који може бити обезбијеђен у ватрогасној станици или у склопу контролног торња.

Члан 31.

(Хидрантска мрежа)

- (1) Аеродром мора располагати са довољном количином воде за извођење акције гашења пожара на ваздухоплову и објектима на аеродрому, зашто мора имати хидрантску мрежу за довод воде, са динамичког притиска који обезбјеђује хидрантске мрежа од 4 до 6 бара.
- (2) Распоред хидраната треба да обезбиједи снабдијевање водом ватрогасних возила на:
 - a) пристанишној платформи;
 - b) у близини пристанишне зграде;
 - c) хангара;
 - d) објекта који служе за смјештај служби које врше одређене послове на аеродрому.
- (3) Капацитет хидранта мора бити од 800 до 1200 литара/минут.

Члан 32.

(Резервоар за воду)

- (1) Аеродром мора имати резервоаре за воду, капацитета који омогућава два узастопна пуњења ватрогасних возила за аеродромску ватрогасну категорију.
- (2) Резервоари за воду морају бити постављени тако да не ометају промет на површинама за кретање.
- (3) Утакање воде из резервоара у ватрогасно возило мора бити преко одговарајуће пумпе, или ватрогасна возила морају имати уграђене пумпе за утакање воде.
- (4) Оператор аеродрома дужан је да обезбиједи прилазне путеве до хидранта, односно резервоара за воду.

Члан 33.

(Спасилачко-ватрогасни полигон)

- (1) Зракопловно пристаниште мора имати уређен полигон у рејону аеродрома за извођење практичних вежби спасилачко-ватрогасне службе.

(2) Полигон мора бити подобан за извођење вјежби гашења пожара и спасавања и треба минимално бити опремљен:

a) макетом ваздухоплова или расходованим аутобусом, једним или више базена за паљење горива ради вјежбања у гашењу пожара.

b) прикладним посудама за паљење горива.

ДИО СЕДМИ - ПРЕВЕНТИВНЕ МЈЕРЕ ЗА ЗАШТИТУ ОД ПОЖАРА

Члан 34.

(Превентивне мјере заштитите од пожара на платформи)

(1) Између сваке друге позиције на којима се налази ваздухоплов, мора се налазити по један превозни противпожарни апарат за гашење пожара, капацитета најмање 50 кг.

(2) Ако се на пристанишној платформи, истовремено налази више од три паркирана ваздухоплов, мора бити обезбијеђено и једно возило за брзу интервенцију.

(3) Ако на пристанишној платформи борави један или више ваздухоплова преко ноћи мора се обезбиједити адекватна заштита истих од пожара.

(4) Моторна возила, средства за прихват и отпрему ваздухоплова, путника и ствари која се користе за опслуживање ваздухоплова и покретање мотора ваздухоплова и у друге сврхе, морају имати:

a) исправне хватаче варница на издувним цијевима;

b) шкрге са стране поклопца мотора;

c) противпожарни апарат са сувим прахом од 3 до 6 килограма.

(5) Прихват и отпрема ваздухоплова, путника и ствари мора се вршити на начин који онемогућава варничење.

(6) Радници који пуне ваздухоплов горивом и мазивом, за вријеме обављања ових послова морају бити одјевени у одјећу и обућу која је израђена од природних влакана, односно која не може да изазове пожар.

(7) Радници који пуне ваздухоплов горивом не смију носити шибице, упаљаче и друге сличне предмете, који могу изазвати отворени пламен.

(8) Прибор и алат помоћу којих се врши пуњење ваздухоплова горивом и мазивом морају бити израђени од материјала који није подложен варничењу.

(9) На сваком излазу из пристанишне зграде одређеном за излаз путника на платформу, морају бити истакнути уочљиви натписи или знаци о забрани пушења.

(10) Поред сваког телефонског апарата на зрачном пристаништу мора бити видно истакнут број телефона спасилачко-ватрогасне службе на аеродрому.

(11) Оператор аеродрома, дужан је да обучава и упознаје своје раднике са новинама у превентивним мјерама за заштиту од пожара, поступцима за гашење пожара и спасавања особа и материјалних добара као и да стално провјерава њихову стручну оспособљеност.

(12) У случају пожара или других сличних незгода на аеродрому све особе запослене на аеродрому дужна су да на позив руководиоца спасилачко-ватрогасне службе одазову и учествују у гашењу пожара и спасавању особа и имовине.

ДИО ОСМИ - ПУЊЕЊЕ ВАЗДУХОПЛОВА ГОРИВОМ И МАЗИВОМ

Члан 35.

(Опште мјере заштите од пожара при пуњењу ваздухоплова горивом и мазивом)

За вријеме пуњења ваздухоплова горивом и мазивом у зонама опасности заштите од пожара забрањено је:

- a) држање отвореног пламена;
- b) рад са отвореним пламеном (заваривање, резање и лемљење) као и рад са ужареним предметима;
- c) пушење и употреба средстава за паљење (шибице, упалачи);
- d) стартовање возила и других помоћних електричних постројења све док се пуњење не заврши;
- e) рад мотора возила за вријеме утакања, истакања или претакања запаљивих течности ако такво возило нема хватач варница на издувној цијеви (када се ради о високооктанским бензином) осим ако се мотор превозног средства употребљава за погон пумпи или других уређаја за претакање;
- f) постављање надземних електричних водова, без обзира на напон;
- g) претакање горива се не смије вршити док се не заврши искрцавање путника.

Члан 36.

(Посебне мјере заштите од пожара при пуњењу ваздухоплова горивом и мазивом)

Пуњење ваздухоплова горивом и мазивом може се обављати ако су поред општих мјера заштите од пожара предузете и следеће посебне мјере заштите од пожара:

- a) ауто-цистерна из које се претаче гориво мора бити спојена са ваздухопловом каблом за изједначавање статичког потенцијала;
- b) ауто-цистерна мора бити постављена тако да не омета прилаз возилима за гашење пожара и спашавање, као и евакуацију из ваздухоплова у случају пожара;
- c) мотор ауто-цистерне не смије се налазити испод крила ваздухоплова;
- d) врата кабине ауто-цистерне из које се врши претакање морају бити отворена;
- e) остала возила која су стављена у функцију опслуживања ваздухоплова не смију ометати прилаз возилима за гашење пожара и спашавање.

Члан 37.

(Забране и ограничења при пуњењу ваздухоплова горивом и мазивом)

Пуњење ваздухоплова горивом и мазивом не може се вршити у следећим ситуацијама:

- a) за вријеме рада мотора ваздухоплова;
- b) кад се у ваздухоплову налазе путници;
- c) у току укрцавање и искрцавање путника, односно истовара и утовара ствари;
- d) док се врши оправка ваздухоплова;
- e) кад постоји опасност од млаза сусједног ваздухоплова;
- f) кад су уређаји за загријавање ваздухоплова укључени;
- g) за вријеме грмљавине над аеродромом;

Члан 38.

(Пуњење ваздухоплова горивом у транзиту)

Изузетно од члана 37, може се пунити ваздухоплов горивом и мазивом ако је ваздухоплов у транзиту, када се у њему налазе путници, а ако су предузете следеће мјере заштите од пожара:

- a) мотори ваздухоплова угашени;
- b) знаци упозорења и евакуације у ваздухоплову укључени;
- c) степенице за укрцавање и искрцавање путника постављене испред врата која се користе за улазак и излазак, а врата испред којих нема степеница требају бити у затвореном положају;
- d) ако је ваздухоплов опремљен интегралним степеницама мора их развити;
- e) опрема за евакуацију из ваздухоплова мора бити у стању да се може одмах употријебити;
- f) у току пуњења ваздухоплова горивом одржавати везу између земаљске посаде и квалифицираног особља у ваздухоплову;
- g) један члан посаде ваздухоплова, мора присуствовати пуњењу ваздухоплова горивом и мазивом;
- h) кабинско особље треба се налазити поред врата за евакуацију све док траје пуњење горивом;
- i) путници у ваздухоплову морају бити обавијештени да ће се вршити пуњење ваздухоплова горивом и мазивом;
- j) треба бити обезбијеђена непрекидна контрола концентрације запаљиве бензинске паре и других појава које могу постати опасне, а у случају опасности да се одмах обавијести особље које врши пуњење ваздухоплова горивом и мазивом;
- k) прије почињања пуњења мора бити обезбијеђено дежурство са ватрогасним возилом за брзе интервенције.

Члан 39.

(Ватрогасно обезбијеђење при пуњењу ваздухоплова горивом и мазивом)

- (1) Пуњење ваздухоплова не може отпочети ако у близини ваздухоплова није обезбијеђена ватрогасно-спасилачка екипа са ватрогасним возилом и најмање два ватрогасца ради ефикасног дјеловања у случају потребе а остатак службе мора се налазити у стању приправности.
- (2) Одлуку о размјештају ватрогасног особља и опреме за вријеме пуњења ваздухоплова горивом, а у складу са ставом (1). овога члана доноси руководилац ватрогасне службе зависно од:
 - a) типа ваздухоплова који се пуни горивом;
 - b) димензија платформе;
 - c) услова у којима се проводи опслуживање ваздухоплова на стајанци.
- (3) Цјевоводи, цијевни спојеви, арматуре и опрема за пуњење, морају се одржавати и обезбиједити од оштећења и неконтролисаног истицања запаљиве течности.
- (4) Ако се при пуњењу ваздухоплова догоди просипање горива по површинама авиона или платформе, гориво се мора обрисати и очистити.
- (5) Средства са којима је извршено брисање и чишћење требају се ставити у посебне херметички затворене канте које се не смију транспортовати са осталим отпатцима.

Члан 40.

(Стручно особље за пуњење ваздухоплова горивом)

(1) Особље које врши претакање горива мора бити стручно обучено у складу са Програмом за оспособљавање и провјеравање стручног особља које обавља послове од значаја за сигурност зрачне пловидбе на аеродрому и треба да има:

- a) положен испит за обављање послова;
- b) потврду о обучености.

(2) У току обављања послова особље мора бити одјевено у антистатик одјећу и обућу.

Члан 41.

(Опрема за заштиту од пожара на цистерни за гориво)

Цистерна из које се врши пуњење ваздухоплова горивом и мазивом мора имати:

- a) кабл за пражњење статичког електрицитета, којим се повезује цистерна са ваздухопловом ради изједначења статичког електрицитета;
- b) хватач варница на издувној цјеви;
- c) љестве без металних закивака, са гуменим навлакама на дијелу који се наслања на ваздухоплов и гуменим потковицама;
- d) најмање два апарата за гашење пожара од којих један за гашење пожара на мотору, а други за гашење пожара на товару возила, таквог пуњења које, с обзиром на количину и друга својства опасне материје, омогућава ефикасно гашење пожара;
- e) ватроотпорну деку и потребне количине памучне тканине за брисање горива просутог по ваздухоплову;
- f) возачки алат и дизалицу за возило;
- g) двије заставице за означавање возила којим се превозе опасне материје.

ДИО ДЕВЕТИ - ПОСТУПЦИ У СЛУЧАЈУ ОПАСНОСТИ НА АЕРОДРОМУ

Члан 42.

(Поступак у ванредним ситуацијама)

(1) Под ванредним ситуацијама на аеродрому подразумејева се:

- a) појава пожара на ваздухоплову и објектима на аеродрому;
- b) инциденти и несреће са ваздухопловима на аеродрому или ближој околини аеродрома;
- c) незаконитим дјеловањима (отмице ваздухоплова, диверзије и претње бомбом),

(2) Спасилачко-ватрогасна служба у случају из Члана 1 овог Правилника је дужна да поступа у складу са Планом за ванредне ситуације на аеродрому (Airport Emergency Plan).

(3) Без обзира на врсту ванредне ситуације, спасилачко-ватрогасна служба се ставља у одређени степен приправности, односно ако ситуација захтјева реагује одмах.

(4) У случајевима принудног слијетања ваздухоплова, инцидента или несреће са ваздухопловом на аеродрому, надлежна служба контроле летења, обавезна је о томе одмах да обавијести спасилачко-ватрогасну службу. Обавјештење о томе доставља се радио везом.

Члан 43.

(Принудно слијетање ваздухоплова на аеродром)

У случају принудног слијетања ваздухоплова на аеродром, служба контроле летења је дужна спасилачко-ватрогасној служби доставити обавјештење које треба да садржи:

- a) тип ваздухоплова;
- b) вријеме слијетања ваздухоплова;
- c) број путника и чланова посаде у ваздухоплову;
- d) правац слијетања ваздухоплова;
- e) количину горива и мазива у ваздухоплову;
- f) узрок принудног слијетања ваздухоплова (уколико поуздано располаже са информацијом);
- g) положај главних прекидача за струју и славина за гориво, мазиво и кисеоник у тренутку слетања.

Члан 44.

(Принудно слијетање ваздухоплова који превози опасне материје)

У случају принудног слијетања, када се у ваздухоплову превозе опасне материје, поред података из члана 43, овог Правилника достављају се и подаци о опасној материји:

- a) тачан назив опасне материје;
- b) УН број опасне материје (или ИД број);
- c) класу-подкласу опасности, а за класу 1 (експлозивни) групу компатибилности;
- d) додатну опасност (ако је назначена);
- e) количину опасне материје;
- f) локацију опасне материје у ваздухоплов.

Члан 45.

(Инцидент или несрећа ваздухоплова на аеродрому)

У случају инцидента или несреће ваздухоплова на аеродрому или ближој околини, служба контроле летења је дужна спасилачко-ватрогасној служби доставити обавјештење које треба да садржи:

- a) тип ваздухоплова;
- b) број путника и чланова посаде ваздухоплова;
- c) мјесто инцидента или несреће ваздухоплова према кодираној карти аеродрома;
- d) информацију да ли се у авиону превозила опасна материја;
- e) количину горива и мазива у ваздухоплову.

Члан 46.

(Поступање дежурног ватрогасца)

(1) Дежурни ватрогасац ватрогасне службе, након добијања обавјештења о несрећи ваздухоплова на аеродрому или његовој непосредној близини дужан је да:

а) сиреном у дежурани или на други погодан начин (гласом и сл.) да знак за узбуну особљу ватрогасне јединице;

б) обавијести службу прве помоћи у ваздушној луци;

с) након наређења руководиоца акције гашења пожара и спашавања, обавијести оближње санитарске службе и ватрогасне јединице;

д) предузети и друге мјере предвиђене општим актом о организацији, раду и поступку ватрогасне службе.

(2) Дежурни ватрогасац води дневник о примљеним обавјештењима из члана 43., 44. и 45. овог Правилника, у који уписује дан и час пријема обавјештења, зону на кодираној карти рејона аеродрома и од кога је примио обавјештење.

Члан 47.

(Поступак и вријеме реакције дежурне спасилачко-ватрогасне смјене)

(1) Након узбуне дежурна смјена спасилачко-ватрогасне јединице са прописаном опремом и средствима за спашавање дужна је да изађе из гараже у року од 20 секунди од тренутка давања знака за узбуну и упути се возилима према мјесту несреће.

(2) Оперативни циљ спасилачко-ватрогасне службе мора бити постизање времена од двије минуте, а које не прелази три минуте до стицања на крајеве сваке оперативне узлетно- слетне стазе у оптималним условима видљивости и стања површине.

(3) Треба настојати да се постигне вријеме реакције које не прелази двије минуте до стицања на сваки крај оперативне узлетно-слетне стазе, односно три минуте до сваког подручја за кретање ваздухоплова у оптималним условима видљивости и стања површине.

(4) Вријеме реакције се рачуна од времена узбуњивања јединице до времена дјеловања првог возила које стигне на мјесту пожара, с најмање 50% прописаног пражења.

(5) Сва остала возила која требају да превезу средства за гашење пожара требају на мјесто пожара стићи најкасније за једну минуту након стицања првог ватрогасног возила на мјесто пожара.

(6) У случају када ватрогасна јединица не може постићи прописано вријеме реакције, у ваздушној луци мора се изградити једна или више сателитских ватрогасних станица, лоцираних тако, да се може постићи прописано вријеме реакције.

Члан 48.

(Провјера и вјежбе)

(1) Препоручено је да се провјера поступка и времена реакције спасилачко-ватрогасне службе проводи најмање једном мјесечно.

(2) Вјежба комплетне спасилачко-ватрогасне службе мора се проводити сваке двије године, кроз вјежбу провјере Плана за ванредне ситуације на аеродрому.

Члан 49.

(Прилазни путеви до мјеста несреће)

(1) Ради постизања што је могуће краћег времена од узбуњивања до доласка на мјесто несреће, требају се изградити путеви односно припремити терен у непосредној околини аеродрома за кретање спасилачке и противпожарне јединице.

(2) Посебну пажњу треба посветити осигурању брзог прилаза у простору испод прилазне површине за слетање у дужини од један километар од прага узлетно слетне стазе. У огради аеродрома на

одређеном броју мјеста треба бити ослабљених дијелова, који се могу лако и брзо уклонити, односно које возила могу пробити без заустављања.

- (3) Пuteви за брзи прилаз требају обезбиједити кретање и најтежих возила у свим временским условима.
- (4) Зими требају бити постављени рубни маркери на путевима у размацима од око десет метара.

Члан 50.

(Кодирани карте аеродрома)

- (1) Ради ефикасног комуницирања у ванредним ситуацијама на аеродрому се морају израдити кодирани карте (Grid map), у размјери 1:5000 и 1:25000, истог кода и ознака, те упутство за кориштење, за све учеснике у ванредној ситуацији.
- (2) Кодирани карте осим у просторијама спасилачко-ватрогасне службе, морају се налазити у:
 - a) аеродромској контроли летења;
 - b) медицинској служби на аеродрому;
 - c) ватрогасним и санитетским возилима;
 - d) један примјерак карте размјере 1:25000 доставља се и територијалним ватрогасним јединицама на које се рачуна у случају ванредне ситуације на аеродрому.
- (3) Кодирани карта размјере 1:5000, треба да садржи:
 - a) зборно мјесто;
 - b) распоред свих објеката, уређаја, инсталација на аеродрому;
 - c) простор за привремени смјештај;
 - d) зоне кретања, прилазне путеве, мјеста снабдијевања водом;
 - e) границе и ограду аеродрома;
 - f) друге податке значајне за рад спасилачко-ватрогасне службе и других служби укључених у ванредне ситуације.
- (4) Кодирани карта размјере 1:25000, треба да садржи:
 - a) све значајније објекте, инсталације, прилазне путеве, препреке;
 - b) размјештај и капацитете здравствених установа и територијалних ватрогасних јединица на које се рачуна у ванредној ситуацији са шире територије.

Члан 51.

(Покривање узлетно-слетне стазе пјеном)

- (1) Оператори аеродрома на аеродромима који имају осму, девету и десету ватрогасну, категорију, односно сви други ако пружају услуге за ваздухоплове који захтијевају наведене категорије, дужни су да обезбиједи посебну опрему са направама за избацивање пјене кроз одговарајуће испусне уређаје или посебно ватрогасно возило које има специјалне уређаје за избацивање пјене на одређеној дужини и ширини полетно-слетне стазе.
- (2) Посипање полетно-слетне стазе пјеном врши се на захјев вође ваздухоплова, ако ваздухоплов на слетању не може извући цијели или дио стајног трапа, ради:
 - a) смањења оштећења ваздухоплова;

-
- b) смањења сила успорења;
 - c) смањења опасности од пожара због искрења и разлијевања горива;
 - (3) Вођа ваздухоплова одређује положај покривача од пјене на узлетно-слетној стази.

Члан 52.

(Димензије покривача од пјене)

- (1) Дужина и ширина покривача од пјене те потребна количина воде и средстава за састав пјене зависе од типа ваздухоплова и врсте квара на ваздухоплову, и то:
 - a) за слијетање ваздухоплова са неисправним носним точком, ширина покривача износи 8 метара, дужина 450 метара, количина воде 14.400 литара, течна пјена типа 3% 432 литара, односно типа 6% 865 литара;
 - b) за слијетање ваздухоплова са увученим стајним трапом:
 - 1) за двомоторни клипни ваздухоплов, ширина покривача износи 12 метара, дужина 600 метара, количина воде 30.300 литара, течна пјена типа 3% 908 литара, односно типа 6% 1816 литара;
 - 2) за двомоторни, односно тромоторни млазни ваздухоплов, ширина покривача износи 12 метара, дужина 750 метара, количина воде 37800 литара, течна пјена типа 3% 1135 литара, односно типа 6% 3330 литара;
 - 3) за четворомоторни клипни ваздухоплов, ширина покривача износи 23 метара, дужина 750 метара, количина воде 71000 литара, течна пјена типа 3% 2130 литара, односно типа 6% 4260 литара;
 - 4) за четворомоторни млазни ваздухоплов, ширина покривача износи 23 метара, дужина 900 метара, количина воде 85200 литара, течна пјена типа 3% 2365 литара, односно типа 6% 4730 литара.
- (2) Прекривач од пјене мора бити непрекидан на цијелој површини и дебљине 5 цм.
- (3) Оператор аеродрома, мора обезбиједити резервне количине воде и течне пјене у износу од 50% од количине одређене у ставу (1) члана 1. овог Правилника.
- (4) У условима смањене видљивости, ради лакшег уочавања почетака покривача од пјене на полетно-слетној стази, мора се поставити јасно уочљив знак почетка покривача.

Члан 53.

(Уклањање непокретног ваздухоплова)

- (1) Оператор аеродрома, мора обезбиједити потребну техничку опрему и средства за уклањање непокретног ваздухоплова, односно његових остатака са полетно-слетне стазе и маневарских површина у ваздушном пристаништу.
- (2) Уклањање се мора проводити у складу са претходно израђеним планом за уклањање.
- (3) Уколико оператор аеродрома не располаже специјализованом опремом за уклањање, за обављање ових послова може ангажовати предузеће које испуњава услове.

Члан 54.

(Инспекцијски надзор)

- (1) Инспекцијски надзор над радом спасилачко-ватрогасне службе проводе овлаштени ваздухопловни инспектори Дирекције за цивилно ваздухопловство Босне и Херцеговине.
- (2) Оператор аеродрома дужан је инспекторима омогућити неометан приступ свим просторијама, опреми, средствима и документацији која се односи на рад ове службе.

ДИО ДЕСЕТИ - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 55.

(Оперативне наредбе генералног директора БХДЦА)

(1) Генерални директор БХДЦА може Оперативним наредбама ограничити употребу овога Правилника или одредити посебне и допунске услове у примјени овог Правилника уколико то буду захтијевале одредбе прописа Босне и Херцеговине и ентитета, као и уколико то буде произишло из захтјева регулативе ICAO, IATA, JAR и други.

(2) Оперативна наредба садржи:

- a) разлог издавања;
- b) примјењивост и дужину трајања;
- c) радње и поступке које треба предузети

Члан 56.

(Престанак важења раније објављеног правилника)

Даном ступања на снагу овог Правилника престаје да важи Правилник о ватрогасној служби ("Службени лист СФРЈ", бр. 13/79, измјене, допуне и исправке у бр. 61/80, 65/80 и 23/81).

Члан 57.

(Остале обавезе)

За све појединости које нису утврђене овим Правилником примјењиваће се стандарди и пракса IATA, ICAO, EASA и домаћи регулаторни прописи који се односе на ову област.

Члан 58.

(Ступање на снагу)

Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ"

Број 02-02-2-504-1/07
8. јуна 2007. године
Сарајево

Генерални директор
Ђорђе Ратковица, с. р.